[illegible]

[illegible]

ტფილისი
[illegible]
1919

ჭჷააზგმ აბუმაა

აჟიაეინრაალაქუა

★

სუხუმი
აფჴიცნთშიყუთგჟგრთა
1949

Т. П. Шьаҟрыл
лбиблиотека

КИАЗИМ АГУМАА

СТИХОТВОРЕНИЯ

(на абхазком языке).

აწგქა-აწგქა ჭია იანხვსუა
უგუ არხაწოიტ აამთა უა.
ქრცახუ აშჭლა ზნჳ იჩჭჳრბოშია
აფაცია რზგჭია აგუ ბგლუა,
აშალ შჭკუაკუა ახარფოშია
აკჲატრაცი ნარგლგა იგგლოუჵ უა.

1946 შ.

აშჷახტიოჳრ იაშია

სყაჭია სჯგზა, აშია სჷცჭიო
არაცია სირქუა სა ისჷრბა.
აშხა იამოუ ამალ გწჭია
ამრა ფხარა იასჷრბაჳ.

იკუეი-კუეიუეიტ, სციაშგ კძათოჳმ,
ანჷში აყჳუეიტ სჳარჳანტა,
სჷმჩ-ლშჳარა არაყა ისშჳათოჳმ,
ირეიდძუ სახძჩოიტ ალაკთა.

არაცია იალაკ აშჳახტა ითგზგაჳ
ლშჳარეი ფხარეი — ეიზაკგ.
უი იარნგყუო ალბა იაფგზგო
ჯარგძგ იამბარც ჩჳაბლაკგ.

სყაჭია-სჯგზა, აშია სჷცჭიო
არაცია სირქუა სა ისჷრბა.
აშხა იამოუ ამალ გწჭია
ამრა ფხარა იასჷრბაჳ.

1947 შ.

აფსთაზარა აშიაქუა

ააფგნ აშგყ შჳორაძამ —
ამრა სირუჳ ფხაშალა;
აყარმაწგს, ისარაძა!
უარა სუეიფშჳგმ ნხაშალა.
აშია აძუჭიო აბაჭჩარა
ახძთა ანგუოუ ეიწიარახომ,
აწლა რგმახუ აბახწიარა
აფშჳა ანასუა იკარახოიტ,
სზგხანდეიუა აშიაქუა
აჯალ რგმამ გუალაშიას,—
აფსთაზარა აშათა
უახგძგ ჩჳგნგძგ ირგუალაშიოიტ.
სჩანგურ რახუც ახხარა
იქულა ინეიუეიტ აშიაქუა,
სასგუ ითგჯუა აგუახუარა
აათგნ ეიფშჳუჳ აყიაქუა.
იმრახაარან ეილაჩჳჩჳაუა
აბზაზარა ინალაფხოიტ,
აბლა გუშიჳა ზხაჩჩაუა
ლგუაჭჳგ ინეინგ ინალახოიტ.
არჯაშჳ იაძიძიოიტ აცაუძა,
თგნჩ იგგლოუჳ ახრაქუა,
აფსაა რაშია აწაუა
ალგძგლ იარდძოიტ ახურაქუა.
აჩახუწიგ ჯეიუეიტ აჯალა
აბზაზარა იაშთალა,
აბეიარა — იფაჯალოუ —

უი ამჯახუასთალა.
ამრა იბჷლო იაცბჷლოიტ
აშია ჭჷცქუა რაამთაქუა,
არხა ეიუჟქუა აშთაცბჷრაზ
ილჷრმაზეიუეიტ აჭამთაქუა.
ამახუთაქუა ხჷრხუაუეიტ
აჟჷმჟიაქუა რქუაწარაჯთ.
აიჳსაა რაშია ახძჷრჭიაუა
აბაჭჰა სირუშ, უნაწალარ.
არხთეი აშხთეი აბასალა
იანეიმჷრლო რაშიაქუა,
მოსკგაუა ინეიუა ასალამ
ჟილარ იანჷრწოიტ რაჟიაქუა.

1947 შ.

ა შ ი თ ჷ ც

აქუა აბაჭჰაჯთ იბჷლოუშ შითჷხააკ,
ძჷნგძჷ ფხჷნგძჷ იარა შითუეიტ...
სანარფჷსჷზ ისჷმაზ გუთჷხაკ
აშით ახძჷუაზ სნეინჷ ისჭიეიტ,—

აშით აბლძჷცქუა აანარტჷნ
აგუ ჟუმშიჷშიძა იაასნარბეიტ,
ახაა ზხჷლწუაზ ააპჷტჷნ
სჷფსჷ იგუაჟთუაზ აასნარგთეიტ.

უსუან სმაჯჷნ, იმაჯჷნ აშითგძჷ
უაჟიჷ იაზჭაიტ იარა ლულუაძა,
აბაჭჰაჯთჷ, აშით ახძჷბჷლო სხაშთთჷრ
იზბოიტ საშთთაჯთ უი ხააძა.

აჶჳჷ იახჷლწუა გუ ჟაწაგოუშ,
აწლა ლუქუა ირხძჷჭიჭიუშ,
იარა ზჳჷლოუშ, აძიჷ იფჷრხაგამ
აგუილ არბზაზოიტ იჳახძოუ.

აიჳშთა ჟუანლა იალოუშ, იახძჰოიტ,
აგუჟირა იაცუშ იფხაძა...
აშით იბჷლოუ აქუა აბაჭჰაჯთ
აჶჳჷ ნეიუეიტ ხარაძა.

ზნჷ უი იასჷნ იბააფსჷზ ახძთა
აშით აბლძჷცქუა ააიგუაჭიიტ,
ამრა შთაშთა — არი გუაზთაზ
აიჳხარა ბზიახუ ააიგუახთეიტ.

ახძთა ახჷწიტ, აგუაჟრა აშთჷწტ,
აჶჳჷ ახალთეიტ ნას ილაშთეიტ...
აქუა აბაჭჰაჯთ იბჷლოუ აშითჷც
ძჷნგძჷ ფხჷნგძჷ უბას იშითუეიტ.

1946 შ.

კრემლტიი აიაწიბ

იკუმეიკუმეიუა ხკგ რაცოიალა
აყიჯან ბეიოუპ ხგხჲ იაწიალა.
აყიგტიუაჯ იმან ლახჲგნწას
ილამშოზ აიაწი მცაწას.

ჭარა ჭაიაწი ყიჯან იკგლგმ,
ჭალმშარაქუა ირჭგლოუპ,
იჭიამ უი ამბახუ ლაკუ აყიალა,
ჭბუ იანგჯუეიტ ახჲძ აშიალა.

ხუ-რაზუგკ რგლა აიაწი ოხოიტ,
გუ-რაზგლოუპ იმშგფხო.
აშხა ლუქუა ირხაჭჭოიტ,
ამშგნ აჭშგქუაჭშ ილამშო.

ალამშარა იაშაგუთუპ,
არაზუგ იჭამოუ იაშანოუპ,
ჭაფსდგჲგლ იამოუპ ლახჲგნწას
იახჲგლამშო უი მრაწას.

აიაწიაქუა სარა იზბოიტ
ყიჯან იკგლუ ზქჲგლა,
ურთ ზეკჲ რაწკგს ილამშოიტ
კრემლ აშლა ახაკგლა.

1947 შ.

უარა უაშიაქუა

(ნიკოლოზ ბარათაშვილი იახჲ)

ცოეი-ყი ფსგრკჲგ ინხოიტ აშია...
აკუაწა ითგჯუა აშია ხჲშიაშიომ.
აყიახუ ბზია ინუყგზ, ფშაალა
აშხა ძგხეიფშო სა სკუ ითალშეიტ.
სუარმაწგსნგ სგბყგ კარკჲგ,
სჩანკურ რახუცნგ სა სუალარკჲგ,
ირეილჲხო საშია უზგსჭიოიტ სკუალა, —
ნას იუცოგმძა სა სკგ იალოკჲ:
ალოუ ისშგშთეიფშო უშთა ნუწეიტ
აცაყჲარაჭშ, მაპ, იანგწუამ!
ნას იზგფწიაზეი ურახუც აშშშა, —
აბყშა მჭიაკუა ინზგყგზ უაშია.
აშგყ მშარაზ ამრა ანკგლო
აშხგც ნეიუეიტ აშით ახჲკგლო,
უაუა იკულკგლა, იაფგჯნგ
ჩშაკგ იაზნეიუეიტ იფგრნგ,
უბასოუპ სმშგყო სა სანკგლოკჲ,
უაშია სირქუა სანგრკულო, —
აკუკრა ისგმო აფსგ ახაწო,
აფსაბარაკჲ ჭშგცნგ ისლგრბოიტ.
ზნგკტიი უკუეისრა აშია იახგლწუაზ
სკუაჭშგ ითალშეიტ უაჭა იოგმწუა.
უმითგბლჲგცქუა აყია ფხალა
სრახუთხუთუეიტ სარა სხალა.

1946 შ.

ანჷჰიაჭჵა

აწჷხუტიანტიი აბდჲჷცბჲჷ
სკალენდარაჭჵ იაასჷრჰიიტ...
აფთეიქუაწია, არჷცეიფშჵ
ილანაშთუეიტ ასჷრჰიჷ;

აწლა რჷმახუ ეილაშჵლოუპ,
აბნარშიჷრა ჯარა იქჲუეიტ.
აწარაქუა ნეილასლოიტ,
აფშჵა ასბყჷ ხარა იჷოიტ.

აშჵლა დჷჷლჵეიტ, აწიცა იჷჷუპ,
აკაჭჷჭ ჯჷ იჭჵაფხოიტ,
იაყია ჭჵჷცუპ, იხჷრკჷუპ,
იჷუ თჷნჩუპ, იჷუ ფხოიტ:

— „ჩჵაანჷბზიალა, ჩჵაანჷბზიალა, ჰჷურდჲაწია,
ხაწალა, ფჰიჷსლა, ხუჭლა-დულა
ნასჷფ დუნჷ ურჷზშჵალა, —

ჩჵაანჷბზიალა, ჩჵაანჷბზიალა, ჰჷურდჲაწია,
ჰარხა ეიუყქუა ჩჵაჯრა თიჷლა
აჷართა ჰმოუა იჰაზშჵალა, —

აშჵახტა ითჷრჷო ახაჰი რაცია
ადბა დუქუა ირჷზხაუა,
აზაუადქუა რჷბყჷ ჰხაწიო
ჩჵაანჷბზიალა ირჷალა, —

ჰაშხა დუქუა შიარახ რჭჵჷსუა,
აქუასაბქუა აჷუაჯა ირთჷსუა
ჩჵაანჷბზიალა იჰარბალა, —

ჰაშიარჷცციაა აჷუჷუა ჰია იხჷსუა,
შარჷმაყჵალა ინეილჷსუა,
შანა ბზიალა იჩჵჷრბაუა, —

აჭჵარ ჷურდჲო, რდჷრრა იაცდო
რჷბლა შჵაბაც ითჷჯჯო,
ჩჵაანჷბზიალა, ჩჵაანჷბზიალა, ჰჷურდჲაწია,
ჷურდჲა ჩჩარა, ჷურდჲა ხუმარრა
ჰაჷმხაკუა ჰა ჰნაშთლა“.

1945 შჵ.

ასალამ აქუაქა

ხარა უზბოიტ, ფასხა სჷუან,
უბაჭჩა სჷწან სჷფსჷ შო...
იუხუაჩჩოზშია უაფხძა, ანაუა,
ამშოჷნ უჭოჷქუსუან ქილაჩოჩო.

აჯჷნ დუქუა აფხჷნ ბაჭჩეიფშო
აშიაიჷჷჯაფ რხაშშჷნ...
ახაწარაშია ანიჭიოზ ახძჩა
უხძძ ქითეიჭიონ, დუზჷფშოჷნ.

ხარა უზბოიტ, უა უჭოჷ სჷუამ,
უაყიახუ სჷმოუპ უი ბლასჷ,
აიაარა სჷმან ნას აფსნჷუა
სარგძჷ სნეიუეიტ უახძ ლასსჷ.

სარა სეიგძომ სშა იკათიოუგძჷ
სჷფსადგძჷლ იასთეიტ ათოუბა,
იათახხოზარ სჷფსჷ ითოუგძჷ
რაფხძა იშოასთო აგურა გა.

სნეიუეიტ აარჷნ, აჭოა ანგჷლო,
ჭტიჷლა იაქულაზ დთარხანჷ;
სჷფსეიფშო იზბო სარა სტიჷლა
ახურა იამოუ ჭოაჭიანჷ;

უბას საბჯარ ათრა ინთარს
არაშ საქუტია სნეიუეიტ უახძ,
რაფხძა სგუაზთო აფშოძა ილჭიარც:
„ფჷრხაწაკ დააიუეიტ ჭარა ჭახძ“.

ბრიანსკტიი აბნარშიჷრა, 1942 შ.

აჭოარპჷნ

(აბალლადა)

I

აგუილ იაგუილშიან ფშაალა, ფშაალა
აფშოა იაგულალა, იგძჷუ-გძჷუუა,
აშიოთბლძჷცქუა სირშია ქიშთალა
აშაცრა ინჷლაშიონ აშჷუ უა.

არჯაშო გურჷმუა, იბჷლგძა ილოეიუან,
ახაჭი დუქუა ატაზჭია ირჷსუა,
ქუსჷფა იფონ, ნას იშოხეიუა
ხაგუხა ატჷშოა უაუა ითასუან.

აფსნჷტიი ახძჩა იგუალა რჯაშოხა
აციჭიჷრა აზქუაჭო უი დჷრბონ,
აბახუ აშია იიჭიოზ აშხაჭო
ჭოარპჷნ ბყჷლა უაუა იგონ.

არახუ ჭიუამჷზტ, ქიკუაგჷლან,
აბყჷ სირძან აჭოარპჷნ.
ახძჩა ირახუ დჷრხაგჷლა
იფხძაძოშია დჷრზჷფშოჷნ.

იიჯაბოზეი ახძჩა ახრაჭო,
იზჭიალა უაუა ალაკუ სიირ?!
აშშოჷნ ფჭიჷზბა ია დიმბახოუეი,—
იფხჷძ იალაზ ლარა ლაკუზარ.

Т. П. Шьаҟрыл
лбиблиотека

აშიარახჴუაგჲ ჯარა იგუარღუპ:
უა ტგშთაკ იამღუპ აკაფკაფ,
ირჭაზ აბნაცი ითრგსნგ იგუარღუა
იაზნანაგჵეიტ აჯალ ახრა გუაფგ.

იყალაზეი? იცოჭიგმა აშხა?
აფშთაზაწი აუმა აბრა იასუა?
ახჲჩა იგურჯა იახჲა ირჯაშთხა
ირახუ იმა უახჲ ლაბაცღი?

II

ღაუშთა იგგლან უი ლცარუშჭია
რხგლფა ჯაზქუა ეილგბზააუა,
აშიაქჲ რგფსა ჭიგზბაწარუშია
ილგრმაზეიხჲან ზაა უა:

„უაანგგლ ახჲჩა, უმჯა გგუპ,
იზუხჲჩღზ არახუ ჭარა ჭზაკუნ.
აფსნგუა ინაგღუ არა მჯაკღუპ,
აშჯა ჭარბა, რაცოაკ მჭიაკუა“.

ახჲჩა იუაპა იყოჯა ინხთიშგნ
ილაბაშალა იფიჩთიტ აშანწა,
იბლა იაბღზ ფხგძგზ ჯიშღნ,
ალაკუ იჭიღზშია იახჲა შებყაანძა.

ანაჯგს აბახუ იაგუჲა, ითრგს,
არჯაშთ ლთეიუან იშიახ მაცარა,
უაყა იზნეიძღმ, ნასგჲგ ხუშიგს
აშრა შთაშთა. უა ლაშცარღუპ.

III

ფგთჯგკ ლრაფცა ახჲჩა ლნეიუან,
იჭთარპგნ წიგუან აკკარა რციაფიღ.
ალა ლგურლჲღნ, ლგტუა ლახჲნეიგღზ
იზაწიგზ ახჲჩა აშხა ჭთაჯაჭთ.

იარა იგუაყრა ალა ლშთახჷჩჩღზ
ინაჭთალტ ახრა, იცეიცეიუაზ,
ახაჭი ლუქუა წაყა ირხგჩთჩთღნ
არჯაშთ შთგგჲუა იახჲნეიუაზ.

იგგლგლტ ახრა, შთახალა იფახნგ,
ახჲჩა ლნეიუან ზეგჲ რაფხჲა,
იცაყჲან რგმჯა, ნას იბახწიან...
„აჯა იაციშიღმა, უს ანაკუხა“!

ახუცპა იაჯგზან ურთ რგფსგ
აფსუა ინაპგ იაკგნ რაჯალ!
აყიაკ რჭიღმგზტ, რჭთგ ეიხაფსგნ,
რფგზა ჭთითუან: „ჭაი ამარჯა!“

IV

არი აწგხ რეილჲგნ აწგხქუა, —
აყიჯან იალან ამზა ძსღ,
შიახუა ხჲგრშიგგულა აცფხჲქუა
იაჭთაჭჭღნ აბახუ, იმგრფხაძღ.

„— იაბაყღუ, ახჲჩა, ათღუბა უზნგქუზ?
აშჯა უხაშთთმა ცას, აგუეიცაკ!?
აბახუ ნგყნგ აშჯა ჭზგქულარ
აჭამთაგჲ უაჭთაპ, ჭამეიგძა“

აბახუ აგუთა ლააჭთაგგლან
ინაპგ შთგხნგ ახჲჩა იჭიეიტ:
„— აჭამთა ზგჭია სა სტიგლაჭთ
სალა ისთღმ არა ციაჭიაკ!“

იჭთარპგნ ნგქუწან ახაჭი აშიგგურაჭთ
ლკაუუა ლთალთეიტ უი ხლანწგ,
იცრაჭიაზ ახუჯგკ იბგლგჲა-სგლგჲა
ინიშთეიგალტ ითეირხარცგ.

არჯამჷ იაწიახტ ზჷნძა აშჷჷრაჭჷ,
ბზია იაბოზშია აგუ ითაჭიჭიო,
ალა იმბეიტ აშხა შიშჷრა.
ახჲჩა ხაწა იხჲძ რჭიოიტ.

*
* *

უბას ქსჷმშჵა აფსჷ თოშია
აფშჵა იარწიჷუეიტ აჭჵარბჷნ,—
ახჲჩა ხაწა იიჭიოზ აშია
იაჭიოზშია უაჟა იაჭჵარფოუპ.

1944 შჵ.

გენაცვალე

(ასალამ შიყუ აიბაშრაყჷნტი)

ბარა ბახჲჷუოუ უი ხაროუმა?
ასალამ ანჷზჯუა იაბაცალოი?!
რაფხჲა იზბაზ ბარა ბოუმი —
ბჷლაფშჵ სჯჷზოუპ — გენაცვალე.

ბარა ისჷბთაზ უი, იწიახჷჭია
სჷბლჵეიფშჵ იხჲჩო აბასალა
სრაზუაზჷჭია ისთახჵუშია
სგუაჭჵჷ ისჷმოუპ, გენაცვალე.

ხჲძჷსგჲჷ იასთეიტ გუაბჷლრაჭია
ხჲძჷლა ინჷუნჷ საბაცარი?!
ურთქუა სჷლშჵომ უს აბრაუა
ბრაჭათჷზ სჷმჷშჵ, გენაცვალე.

იახჲაზჷჭია ბააიგუა სჷუამ...
აბჯარ შთჷხნჷ სანაწალა,
ბარგჲჷ იბლჷრუეიტ აუსქუა შჵჷუოუ
ძოუფშიჷლ შჵაშჵა, გენაცვალე.

1942 შჵ.

ბზია ბზჷზბო აბრიაზამი

ავსრა აბლა სა სხჷვშჷგლო
აშა ანსჷლწუაზ ზნჷ სკუაბო,
სხჷცრჷი სგჷჭრჷი უაუა ქიცჷლონ,
სავხჲა ბტიაზშია სგუ იარბო.

ბჷბლავშჷრა სასზჷ იშუარან:
ახჲთა ანჷყუოუ უი სარვხონ,
თჷნნ ისხჷზგონ ამცა შუოურაგჲ
ნას სჷხურაშიაგჲ მაძახონ.

ბჷბზიაბარა სა სახჲჩონ
საჯალ სჷგჷგო უს ხარა;
ჭაიცნჷ ჭნჷიუაშია აბაჭჩაჭუ
სგუალა სციაყიონ სჷზხარა.

ბჷვშძოუპ ჭია ბასჭიომ ზჷგჲ რაწგჷს,—
ბარგჲჷ იბლჷრუჷიტ იშუიაშუო.
ბგუ თბაა ითჷნჩუ ისჷმბაცგუა
სჷტყუა სამან, სჷბლა შუაშუა.

ბზია ბზჷზბო ქითაბასჭიაპ,—
სჷიაწიაჯაა — სა სგუაწლა,—
ზნჷ სნასკჲაბგონ აბას ჭიო:
— „სალგჲჷლ უალაზ ულაცხა!“

აგუჭრა ისჷბთაზ, იყუანლაძა
სარა უბრი სავსაზაროუპ;
ისჷთ ბნაჭჷ, იტატაძა,—
ბჷბლაბარა — სჷვსთაზაროუპ.

1944 შჷ.

აშითქუა რჷქალაქჲ

აბარწაჭუ სგჷლოუპ, აშშუჷნ ხჷლა
იჳნჷ იანასუა აუუარა —
აუჭა სირძა აშით იაგულო
აკჷრ იავსოუპ აბარა.

ავშუა ზჳჷლა გუაწაგა
არაყა ისუჷიტ აზხარა,
აშახლარინა იხჲძჷრჭიაგო
იაჭუუპ ამახუ აზჭარა.

აუუა სჷმჷშუ, აშჷჟ შუარაზ
ახაა რზუშუოიტ ზჷგჲ აბრა,
აწლა რჷმახუ აშრა ნშუორო
უაჳჷ ირთოიტ გუაზჭარა.

აავჷჷნ რჭუჷხო, ავხჷნ გუათო,
აძჷნ ნჷყხჷ, ივხარცჷ,
იხუთხუთუა, აშჩგჲჷ შუათო
მშუჷნ იაზნჲიუჷიტ ბასლა ძჷ.

უხჷბრა ლუქუა გურლჲა ზნჷჳუა
ხჷჷ რაციალა ირჷზჭაუჷიტ,
აიაწიარა აშია ზნჷჳუა
უბაჭჩა სირაჭუ იზბაუჷიტ.

1947 შჷ.

ა ნ

I

აშშჷჭია იცირუ აქვთა
ალამცარაჭჷ აგუ ქისუქიტ.
ახჲტივ ქიმხუცლა ქიბვთო
აყიჯან ხვხჲვნტი წაყა იფშტუქიტ.

ჩჷნვლა იგოზგჲვ აშიაქუა
აფხვძ იალოუპ იკარახა,
აწლა დუქუა რგუაშაქუა
აშიშვ რვკუშტოუპ ქიქუარახა.

ჯოვშტა ყუანლა აჭრა უა
იბვლგჲა-სვლგჲოიტ აყიპარა,
ნას იმთვწნვ იფვრუა
აწლა ინასუქიტ აშიპარა.

იხუთ-ხუთუა რვბყვ გოიტ
იაცვ იჭჷვხაზ კუარაქუაკ,
აიაწი გურლჲო ირნვფხოიტ
ამჯახუასთა აჳარაქუა.

ალამცარა ახატიოუპ
აქვთა ზუგჲ ქიქურჭაბ,
ახა ფაცხაკ, ან დახჲტიოუ
იარლაშტოიტ აკუაჭაბ.

ან ლახჲხუცუა აფაცხაჭტვ
ხარა იმჯასხჲოუ ლგუალაშიოიტ,
ამცა იკჲათოზ ლაწხაუა
ზნვ იანვლჭიოზ გარაშიაკ:

„— აფაცხა უალფშტვრ იუფხჲაძონ
აიაწიაქუა მაზარაკ.
ამცა ქიქუწარ უარფხაძომ...
იშტფაყაზ მშია, აბზაზარა.

აფსვრტიაგა ლაშთალონ
ლალდვრძვშტუა ამაალვქჲ,
აგარაშიაგჲ ლაყყალონ
აგგჲვ იმოურ ამალა.

აფშტქა იგუქითონ სვლალვრძ,
იცია-იყვ იანვფშტუან აბლარა;
იახჲვციაავგზ სვლახუც,
იჭიოზშია ლვფშტუან: „სგუაბთაროუპ!“

ჭაჯნვ ინქიუაზ ირვცჭაიშონ,
სამტთა ხჲგუაყტუაზ გუარალა.
იჯქიშონ: აფშტქა იციაშა,
ამცა იბვლუაზ ფხარალა.

აგუაყრა იხუაჩტნვ იალარშივნ
ახაწა რაშია „უარალა“ —,
აჯა ზბოზგჲვ იგუალაშიონ
აშია იცივრგაზ ხარალა“.

... ან ლხუცრა იაცლაუან
აშხა ძვხქიფშტ, გუნაჭალა.
აჭალალრა ალაცალა
ლა ლგუ ფვლყიონ გუახუალა.

რვცჭაშარა იაშთალაზ,
აუაჯ ლქიფშტვნ აშიარახ.
არვცჭარა აშათა
აზ იაჯვზან აშტარაზ.

II

აფხვძ იალოუჰ აქვთა,
იცალაშშვროუჰ ახულარა.
აჩჵაჭრა ბეია ქიბვთო
იკაფსოიტ აათვჯნ აშჵლარა.

აშიათვჳჯაფ იროვზჭალაჰ —
ალაშცარა გუთვხაძამ...
ლაკუ აყიალა იროჭიალაჰ
ახთვს იუაზ ფვჩჲაძა.

აფაცხა ლაშჵა იაწატიო
ან ლხუცრა ბაშჵაძამ,
ლვბლა იხვლა ინაწატიაზ
ალალვრძქუა ფასაძამ.

ხარანტივლა ფოშთალა
უაჭა ილოუშჵამ ასალამ,
ლგულა ილჵეიჭიომ: „ბაშთალა
იზხაროუზეი... აბასალა!..“

ან ლგუთბაა იანვრჩჲან
აფა იზვმჭიაზ აყიაქუა, —
უარმაწვსქუა ქიბვრჭიონ
უი ითვნხაზ აშიაქუა.

III

აათვჯნ აბლჲვ კაშიაძომ
აჭჵა ანგვლა აქუაწარაჭჵ.
ასოლლათ იმრა თაშიაძომ
აშა კჵეითიარ ხაწალა.

ან ილათიამ ამაძა
აფა იაჯალ იალამშიეიტ,
ლნეჰრ ხვქუაჭჵ იანამძაზ
ფჭივზბაკ ლაშიაჭჵ ილგუალაშიაჰ:

აბაჭჩაჭჵ ინყიუა იფსვ იშარც
ისააუ აგუილქუა იარჭიალაჰ, —
ახაწა იშჵიჩჲჩაზ იბზახარც,
აფსთაზარა იარხაალარც.

ქსვ-შვყ ამრა იგვლაუა
ან ლქვთა ინალაფხოიტ,
ილჭიოიტ უბასყან გუანვლა:
„აფვრხაწა ილვფხოუჰ!“

აჭჵარ რვბყვ გურლჲაუა
აქვთა ზეგჲ არხაალაჰ,
ან ლანვწო აბაჭჩარა
აშივრწლა ამახუ ხვრხუალაჰ.

ნას იციომ ლვმცახუ არაუა
ამრა გვლჵეიტ აშხარახჲ,
ლბზაზარა არაკუა
იარშჵალაჰ იფაშიხარც.

1947 შ.

აფშაჷ იაშია

იბჷლგჲა-ხუმარუა, იშიახ მაცაროუ
არჯამთ გურჷმუა ალამცარაჸთ,
ილალჷრძჷმთუა აფსაბარაზ,
იციქუროფა ინეიუან აშჷუ შჵარახჲ.

აკაკაჸქუაგჲჷ როფსჷ თალონ,
ამაც იაწიარაჸთ რჷბლჲჷ შთალონ,
აშხა თჷოფჴა — აბლა თშთამთა
აჩანგურ შთჷხნჷ ილჴიონ აშია.

ჩარგალ აშხა გჷლან ფშაალა,
აფშაჷ იჴიამთა რჷფსჷ ალან;
ო, აჳოეტ — ფაყა ფშაჷელა! —
ინუყჷზ აშია აფშთა ჳეილაჵ...

1945 შ.

რიწა

ხაჴი შიჷგულა იჳჷჩო აბახუ
ალაკუ ახჷჳუეიტ იახჲა აბრა,
ყილარჷ ირჴიამთოუჵ უი აყიახუ,
იაჸთუჵ ლაკუწას აჴიარა.
იზაყაროუზეი იგუამჩ აშთჷრა
ახაჴი დუქუა არა იზჩაფაზ?!
უაყიგჲჷ იგჷლოუჵ, ახჩთჩთჷრეიფშთ
აბაგუარა ილჷრბგაზ.
აძჷუ იაახჷლოიტ იქუწანჷ
აწლა რჷმახუ აძიშჷრა,—
ახჲჩა ირახუ იაფცანჷ
აძჷ დახჲთალაზ ახუამჷრაჸთ.
არა იშთაჴათუჵ აფშთა იასუა
აგუაყ იზჷჴია იშიაჯჴიაზ,—
აშხა იხალო, ატჷშთა ითასუა
აუაზქუა ირუაზუ ზნჷ იზაჴაზ.

ჳ-ცაყჲაკ რჷბყარა ილაშთაძა
ასჷრშიჷ ბყაყუჵ ჴარაკჷ,
ახა ალგჲჷლ ამი ალახჲჷნწა
აუაჳჷ იზთაზ ლჷნხარცჷ.

იახჲა იაფსახტ ახაჸთჷ
ალაკუ ზჷრჸთჷხაზ აძ-თაჩჷ,—
აძჷუ აჸთაფხჲა ახუაჸთჷ
ახანქუა გჷლოიტ აბჷრყიჷ.

რიწა ითჳჳუა აშია გურღდა
არჴაშჷ იაცლოიტ უი აბჟგ,
აბახჷ დუქუა არაყა ეიბგრჴიოიტ
არაზყგ შჷნეიზ უა რგუაჴჷგ.
ამჴა ჴჷგცქუა ირნგფრაა
აშიაბჷ ხალოიტ ჴარაგგ,
იარა ნეიუეიტ იგგლოუ ახგბრაჴჷ
აგურღდა-ჩჩარა აბარცგ.
რიწა ჴჷგხჷეიტ იგუაზგრჴაგან
აგუაბზიარა ჩაფაუა,
აყიგტირა ათგფან ამგრხუაგჷეიფშჷ
აჴჷა გჳლჷეიტ იაზჴაუა.

ფასა ახდჩა ალაგუქუა იიჴიოზ
ხგუაჴჷგ ინეიუან იმცახა,
უაყიგ რიწაჴჷ აბნა იჴჷგხაზ
აშია ახგჳუეიტ იჴჷაცაძა!
იწიახნგ, ალაგუ იამაზ აიაშჷა
იახდა იცეგრწიტ იდდაცაუა.
აბარ რიწა, ადგდგლ შჷაშჷა,—
აბზაზარა ნარგჷეიტ ფხდა იცაუა.

1948 შჷ.

სგბჟგ ისთოიტ სტალინ

სგბჟი სგუკრეი იარა ისთოიტ,—
ამრეიფშჷ იფხოუ სა სგუაჴჷგ,
აბზიაბარა სა ისგზთო,—
აგურღდაშია სჴიარაცგ,—

სგბჟი სგუკრეი იარა ისთოიტ,—
ხდძგს ირგმოუ საშიაქუა,
ლაფშჷგ ხაალა სეიმგზლო,
სგფსადგდგლ დუ იაშათოუ,—

სგბჟი სგუკრეი იარა ისთოიტ,—
ჴართ იზზაჴჴიო აგურღდაშია,
ჴაფსთაზარა სირნგ ეიბგზთაზ,
ამჴა იაშჷა ჴაქურშია.

აიჷაირა სგზთაზ აათგნ შჷარეიფშჷ,
აგუკრა ბზიეიფშჷ სა სგუ ითალაზ,
ზგხდძგდგ კამშიო აფსაბარაჴჷ
სგბჟგ ისთოიტ სგმრა — სტალინ.

1946 შჷ.

აჳლაბარტიი აწეიჯ

დუკ ხარა ქართ ინალგამ,
რაიონკ იაშთოუპ ავლაბარ ჭია,
ნემჯახეწშია, ამჯა ახჲაალგოუ
უსუჯგკ ლეუან ჭია სარჭიეიტ.

უახენლა აუსუჯ იაშთაჭთ
აწეიჯ აზეჭიან ანეში რყთუან...
ავლაბარ ჭია იახჲაშთოუ
აგულა-აზლა აძეხჲ რყიუან.

ალამცარაზ აწეიჯ იაათეწუან
ჩთნელა ამრა ზემბაძოზ,
აკჲეფხჲ აშიგგა რნაჭე იანეწუან,
აყიაბყ იარჭიონ ზეგურა რგოზ.

აწეიჯ იამან ჯე-მჯაკე:
აძეხჲშიაშია აკე ითნაგონ,
აძაჭთე ულაძაანძა ზემჯაკე —
მაძა კჲეფხჲჯცია აუს რუან.

აძეხჲშიაშია აწეიჯ ითერგონ,
ირყიუან, იკართიონ, ირხაშთოუან,
წეიჯ მჯალა იკჲეფხჲნე ითერგოზ
აჯთერ აყია უაჯე იხაშთოუამ.

1947 შ.

შთეროფაზელა აბაჭჩაჭთე

შთეროფაზელა აძაძა ლელოუპ,
ლეშია ნხალოიტ აშაცრა...
არაზყე ილემაზ გურთიელა
აგუაურა აფელთეიტ იმშთაცგუა.

აბაჭჩა ლეწოუპ, ლხუცრა ლალოუპ
ინასკჲალგაზ ზნე ხარა, —
ბლალა ილბოშია ლგუ ინთალოიტ,
აროფეს იზემჭიაზ გუაბელრაკ.

აფეშთა ანცაიყიო ბლჲე იაწიალა
ლხუცრა ჭთეხოიტ იფხაძა.
იძბახუ მჭიაკუა ლარა ლჭთალა
იგუკრა ლნალალოიტ იხააძა.

აწლა აშთლა ილხაგელოუ
ილაყუუეიტ ამახუ ახაარა,
იყუმშიეშიძა აგუილ იაგულოუ
ახაა ნეიუეიტ ლა ლბარა.

ილბოიტ: აფაცხაჭთ ალჯა შთჯეიუა,
ათაცია შთჭთეხო იგურლჲაწია,
აგუაროფაჭთ არახუ შთელთეიჯეიუა,
ამხახჲე იმთნეიუა ანხაცია.

იჭთეხო აჭთეცრა, აყია ხაალა
ლნახუთხუთნე, ნას ლარა
ამრა იგელო აშიახუალა
ლგუ ლეროფენჩუეიტ ლეზხარა.

აბაჭჩა ნჷყნჷ აფჭიჷზბა ღნეიუეიტ
აშჷყ შჾარაჵ ამხახჲჷ,
ღრჷვაგჷლა რაფხჲა ინეიუა
ამათა ნალგოიტ ახუახჲჷ.

არფჷს ღააიშჾამ უაჭა აბრაუა,
იხუ თაგჷლამ აგჭჾჷჳრა,
ახა იგურღჲოიტ ამხჷ არაკუა
იარა იიხჲჩაჵ აჩჾჳრა.

1947 შ.

*
* *

„ბჷიალა სბაჭჩა, ბზიალა,—
სჷაალაჵ სჷმჷშჾ, სჷქალაქჲ აუა,
სგუაჭჾჷ იფხჲაკნჷ უარა უბზიარა
სარა უნსჷყუეიტ იახჲა აბრაუა.
სჷფსადგჲჷლ სჷფხჲოიტ გუაურაჳ ამოუჶ,
სანგჲჷ ილჷსთეიტ სა სთოუბა...
აშნგჲჷ სჷზთო აგუგრამი,—
სგუაჭჾჷ ინაზგო აციქურფა,
სჩჾჷხუა გჷლოუჶ არა იკუაღჷრნჷ,—
ანჷში ბლჲათუა უი შაჵჷლა,
იხაროუ ამჯა სშჾჷქჷლო ღჷრნჷ
ალურა ყაყო სარა ისფჷლოიტ.
ბზიალა, ბზიალა აშხა, არჯაშჾ...
აფშჾაყუანღა არაუა იშჾფასუეი!
აწარ ჭჷრჭჷრუა რაშია სარჭიაშჾტ,—
რჷმწიჷყიჯა რხახა, ნას იშთასუა.
მჭ, ინსჷყუეიტ ქიზაკჷ:
ათჷნჩრა ისჷმაჵ — სა ისჷხჲძომ,
სკალამ ჳჷგა, უბას ზჷგჲჷ—
აგუაკროუჶ ისჷცცო უახჲ სახჲცო,
უი სა სახჲჩაჶ, სარფხალაჶ,
სგუაჭჾჷ ითალაჶ აშხა ძჷხეიფშჾ,
ამცა შჾჷრაჭჾ საბალაჶ—
ხარა ისჷვგო საჯალ ფჷხეიფშჾ“.

* *
*

აკარშირა ლჷქულა ღნყიუან სჯჷზა,—
აფთა ექუარა შჾხჷლაჵ იარა იბონ,
ხარა ინიყჷჵ აშხა ფჭიჷზბა

იგუ ღოამზი, აშია იჭიონ.
აურგს ქგთა ანიბა ლხუცუან,
აოვაცხა შეხქუა ლაშვაძა.
აშგჟ შვარაზ ალჯა ირხელწუაზ
იარა ლარგურლჲონ, ლგოვხაძა.
ლაჩვა ქგთაკ ააიგუა იბარგჲგ—
ლახიზ აჭაბლვეიოვშვ იოვხჲაძონ,
„სან“ ჭია ლვეიჭიონ აურგს ოვჭიოგსგჲგ
უკრაინტი აროვგს ეშას ლიბონ.

1945 შვ.

ტარიალ რაშბა

(აპოემა ალცუწიახა)

ტარიალ ლგზბეიტ ამცა შვგრაჭვ,
(იხუჭრა სამთამ აჭიარა).
ალჯა იგგლოზ უი აშიშგრაჭვ
ტაკუ ეიბაჭჭიეიტ ჭაზხარა.

I

ლუნაი ძგლა იბარაქჲათუპ,—
ახაში იატიგლოუპ აოვშვაჭია,
ახა ვოლგაჭვ ამრა კჲათომ,
აშია ანგჯუეიტ აოვშვახა.
ვოლგა ააიგუა აბჯარ შთგხვუა,
ტარიალ ლხუცუან ჭამთაკგ:
„ლუნაი იზახგმსგრ სა სჩვგხუა
უაუა საქუტიაპ ლაჩვაკგ!“
აბარ ლუნაიგჲგ იახჲა იჭვგხან,
ამცაბზ გჭუპ ააუარა,
ჭაროვგს ლნეიუეიტ იმჩ ლუხან,
ამცა ლალოუპ ლეიბაშუა.
აოვშვაჭია ზგციომ უახგლა,
იხუწჲოიტ ამცაბზ უა ჯარა,
აბუგ ჭვგხოიტ, უიჯან იხგლოიტ,
ნას უი იაცლოიტ აუარა.
აბარ იტუუაციტ აბუგ რლუნგ
აცოვხჲ თუჯქუა ოვსაუჲაუა,
ააიგუა იგგლო, იზაკუუ ლგრნგ
იხგ აციიხჲჩოიტ ითუჲაუა.

აგურჯა იეიფშოუპ, ილაშცაროუპ,—
იხუაშუპ აყიჯან ახათა.
ურთქუა ზბილა, ფხჷაყა იცაროუპ,—
ფხჷაყა დროფხჷოიტ ახალა.

II

ლუნაი აგუთა ქილაშოგროუპ,—
იაწოუ აფსლოგმძ უბაძომ...
აფრა ნხოლოუეიტ ახუაშრა...
ნორცი აფაჯა ხარაძოუპ.
ბალკან აიაწი აფთა იალოუპ,
აფშოა წიგუეიტ აზხარა...
აფრა ნეიუეიტ ფშალა-იფშალა
აყუარა ნგუნგ უი ხარა.
ხჷჯვბ როუპ იაქუტიო, რაშბა ლგუოუპ,—
აშჯა რიაშოო ფხჷაყა იგოიტ.
ახჯვბ ციაყიომ, აფრა ნგუუოიტ
ძშიახსთა ნგუნგ ფხჷაყა იცოიტ.

III

აბარ აფაჯა!
ნას აჭოაჯა.
იზგრთგნჩზეი აყუარა?!
იარბან ჯალუ ახაცია ირხაჯო,—
რგფსგ ზთახგლა აგარა?
ათგნჩრა ბაშოოუპ აგ ახუცუეიტ...
იწიახნგ იამოუპ აგუაჭოგ
უბლა იამბო, იპო ახუცეიფშო,
მაკჷანა იცირგამ, იხუასოუ...
ხჷჯვბ ახაცია—რაშბა დროლოუპ
ათაბია ირგცქჷოიტ ურთ რუაძიგ,
ქბჷგრთ აჯგჯა ათულქუა რგლა

იქჯიოიტ:
ახჷნეიშოა უაწიგ.
ხჷჯვბ ახაცია იცაყიო იტიაზ,
ალაშცარა ირხატიაზ
იძოუაზშია რგბლა იაბონ—
აშრაგგლარახჷ ილაშოონ.

IV

იალკან აყიჯან ამცა აწალიტ,
აბგლრა იაჭოგნ აყუარა:
ალა იგუეითეიტ ხჷჯვბ ახაცია
ზთათგნ იამგხაზ ზგზხარა.
ათულ ლასიტ რაშბა უაყა:
— სა სგციყჷაროუპ, სარა სახჷ!
— „ალგმ“, „ვოლგა“ შია შიაბაყოუ?!
— შიხგს, სგციყჷაროუპ, სარა სახჷ!“
აფრა ირთალა უბასყან ჭარ
ლუნაი აზქუ ინხგლოუეიტ.
რაფხჷა ინეიუაზ ლგთახარ
ითგფაჭო ჯგჯა ნაგგლონ.

* *
*

ალაშოარა ალიგ იააქულოეიტ,—
აწლაქუა ირშიგრხოიტ აშიგ.
აფსეილგშლა, ნასგჷგ შიაქჷლა
აყუარა რგცქჷან უაყიგ.
რაშბა ილახჷ გუაბან შალა,
იჯგზცია აჯგჯაგჷგ წაყა იშთან,—
იპლაშჩ ნარგქუწა ფშალა
იძხგწგზ ირეიჭიეიტ შყგმთან:
„ითახოეიტ სჯგზცია ბაწარალა,
სარგჷგ ისგლოუპ ხიფაყა ხგ,

ჩა სტიგ ჟსუმ... ფხჷაცარალა
აჶვრხაცის რეხჷძ კამმიარ სითასხუჲ“.
ჟი აჟხა ცას იაჟაზშია
აყიჯან წიგჟან იფსატო.

V

ტარიალ დგუაყუჟან, იხყრა დჷომეზტ,
დუნაი ნერცისკუ ჟი დემთან,
თახვა, ჯვზაკ იგუ დაბომეზტ
მა ჟაყიგ, მა ჟაშთან.
იხუცრა იალან ფხჷაყა იცაზ
იარა დნეუნე მრათაშიარახჷ,
ნას აძხექუაკუ იოახაზ
აწხ ანნეიუაზ აშუარახჷ.
ჟახა დზეციარ ფხეძ დიბონ
ციცანა ბზიახუ—არწაჯვ,
ზნე დგაგომია დიხაფონ,
ზენგჷგ იფელწიონ იგუახვ.
იკუშუა-მეკუშუა, იმბაძაკუა
იჯვზცია არაყა ირაციახონ, —
ჟი დემგუაყლარც ზთახვზ, —
აჭალალრა არაკუა
ზგუაკუვ ინეიხჷაზ ათახვ.
მა დეფჭიგსვნ, მა ჟი დხაწან...
ზეგჷგ აკამი იარა იზვ!
იახჷა იზნეიძომ ჟაყა იგუაწაკუ
აჭაქჷემ იაყიაგჷგ, ირაზუ.
იგუ ითეჯუეიტ იზემჭიაზ აყია:
„ტარიალ ჟამი, შთა იაზხოჟჲ,
ჟზახუაფშუაზეი ხეხჷ აყიჯან,
იარბან სსირუ იუკუაფხო?
ჟმა ზექუთიაზ ჟფხჷოიტ ადგჷგლ,

ჟმჯა ნემწიეიტ—იხაროჟჲ,
ჟაანძა იუმაზ ალაფშუ ნადკვლ
აგურჯეი აგუაყრეი ქიყაროჟჲ“.
არაყა რამბა დალგუეიტ იხუცრა,
იხვ დჯახუეიტ ზნეკ იარა,
ილაიფშუ რექუმიეიტ აფხეძეიფშუ
იკუშუა იგელაზ ათაციარა:
რაფხჷა დგელან აპროფესორ—
აჭაქჷემცია ირხალაზ,
ახყრა დუაკუ გუეისრაკ
ჟაჭა იანემლოზ ზლაკთა.
აჭაქჷემცია ქიზახჷან
ჭისალა ხაციალა არაყა,
ამრა გელონ, იმუახჷან,
აშიახუა ციერწხჷან არაკუეიფშ.
აჭაქჷემ დნექუტიან რამბა იაფხჷა
ბლა წარელა დნეიკუაფშიტ,
ნას იჯვზცია ჟი დნარეფხჷან
ჟს ნარეიჭიეიტ: „შიეფშიშ!
აგუცქჷა ამოუჲ არფვს იბლა,
ახა მაკჷანა არა დემთაზ,
იაამთა ანაილაკჷ იმჯა დექულაჲ,
ახუცრაქუა ნას ჟაშთან“.
აპროფესორ დაახუთ-ხუთვნ
აჭაქჷემცია ირეიჭიეიტ:
„ილერნე იშიემაზ, არფვს დხულამ
ჟი გუანელა ბერლინ დნეიხეიტ.
ჟს ანაკუხა იხათა
დუკ მერწეკუა ჟა დყალაჲ“.
აჭაქჷემცია ირხალაზ
თათენკ აათიხვნ იკუალაფ,
ახუცია დრელალტ დეიმლაყა,
რეგუქუა რხაწო, ირლაყა.
იზმაჭაცლა აჭაქჷემ იაყია

გუ ჭალალა უი ლანცაყით,—
ახუმიქუა ირეიდჲუპ, იჯბართუპ,
უაჯალ უსყან იხართუპ.

VI

ასაათი ამშჷი ქიმთაგჷლა
იგუაყჷუაზ აამთახჲ იჯნჷ იცონ,
აძიას გურჷმქუა ციქუროვა ლულა
ამშჷნ იაზნეიუან აგუ უაწო.
ლაჩჷაზნჷხგჲჷ აყუანლამშჷრა
აოჳენჯჷრ იასუან იაანარტჷრც,
აბაჭჩა ინთალთნ უი აშშჷჭია
ამახუ გუციქუა არჭჷტჷრც.
აჭჷეი აყიი ქილაჳჷნტუა
ალიჷ იანჷქუზ რჷზხარა,
ამჳა იქუნ რამბა იჳჷმთა
აოჭიჷზბა ილნათარც გუაზჭარა.

VII

ზნჷ ლჭჷხჷეიტ რამბა აშჷარაზ—
აიართა ლნჷქუტიეიტ ლგურლჲაწია,
ოშალა იზნეიუან იმჩ ლშჷარა,
იგუკრა შთჷხჷუა იოხაძა.
ლგჷლან, ლციაყით, ნასგჲჷ ლტით,
ზჷნგჲჷ ლნჷყუთ აშშჷჭია,
აჭაქჲჷმ ოჭიჷზბალჭჷ ლჩჷრბთნ:
— სა სგუ ხჲმიამითუპ, ირშჷჭია!
ნას უი იიართაჭჷ ლნჷლატიან
ახურამია ლალაგჷეიტ აჭიარა,
ააიგუა იმთაზ იგულაცია
ამია ირნათთნ გუაზჭარა;
ამია ხალთნ ჭარაგჷ

აგუაჷრა ნჷყნჷ ნაყ ხარა,
აგუ ხჲმიამია ოხარატიჷ,
უაას ირჭჷჷხთ აგუაოხარა.
ამია ზჭითზგჲჷ იგუალამითნ
ხარა ინიყჷზ იგუალაქუა:
აყუშქა იზჷჭია აგარამია
ან ლაუუწნჷ ლშჷალაგთზ,
ამითა, აბაჭჩა ქიქუარახა
ზნჷ იმჷჷრნჷჳუაზ ატიჷმაყია,
აანლეი, ახჷბრეი, აგუარაქუეი
ამცა იმჷალაზ იწიჷუამია. .
ან ლგარამიეიოშჷ ლჷყყაუა
ახაწა ლლჷრციეიტ ამიაქუა,
იოხჷძ რთჷნჩუა, იოშაუა,
აგუთჷხა იუგთ იგუაშჷაქუაზ,
აროჳჷს ლჷციან ალაუწას
აშაცქჲა ხუმარუან იაშჳაჭჷჷ...
აოშჷა ნჷქუსუან თჷნხაწას
რამბა იზჷოშჷჷზ აშჳაჭჷჷ.

VIII

აოხჲაჳ, რამბა იაჭთაპ აყია,
იგუ ჭჷჷლჲუან უი უაანძა,
ოასა იიჭითზ ახურამია
იახჲა ინათთმ ლახჲჷნწა.
იზქუა იქუპ ამჳანჷჶა,
აქჲაალგჲჷ ირთაზ აბას ანუპ:
„ბერლინ ამწან მაჲ ანჷჭიაზ
აბატალითნქუა უარა იუზჷოშჷუპ“.

1948 წ.

ბზდ ითააცია

აბას იყან ბზდ ითააცია:
ხაწეი, ფჭივსი, ხვჯ-ფაცია,
ხუშტვქუსა იხვწუან რეიჭაბძა,
ჭტვც დნვყუონ რეიწვბძა.
ბზდ იფაცხა ეილკკან,
აშტვშტ დაყჲა ეიხვკკან,
იბორა ცახჲან ხვლანწვ,
იმვრდუდუაძაკუა ტაკუ ანწვ.
ფხარაკ ყალარ იწაჭია
აციმათია ნაგა ირვცრაჭია,
იგულა იციქუა ნვყუიცონ,
იფსვ მვშთვგა აკ ყაიწონ.
„ჭაი დვზუსთაზ ბზდ იგულა,
უი იხვჩჩოზ უს გუანვლა?!“
— ლაფშ იაკუნ ჯვგუათან,
— იჯვბა აზნა ტივმჯა თან.
იციქუა რვხუდაზ ტაკუ იგონ,
ბზდგჲვ ციგჲალა დნვყუიცონ...
— ნას უახვნლა მაძალა
— იუზძოზარ იძალა:
იბდა თარსნვ ინარუჟვ,
იბლა აწვხუალა დლაციუჟვ,
აამვშ სახჲა ყაწანვ,
ამხვ დაზცონ იჩტძანვ.
უახა წხვბჟონ დანგჲვჟუა
აფშტ, აშვნკა, აკჲვნტვრ,
დრვწა დნეიუან „ლვშკჲვნტვრ“.
აბრი იამზი ბზდ იგულა

...ციაძაკუა უახვ-ჩტნვლა
...ყუშიანვ იჯნვყა იგონ...
...ჲვ და წიგონ.
... ყითასიტ, ლაფშ იგუთასიტ,
... იასვზ ნაყ იძლასიტ,
უი დარბვლგეიტ, დარჭიაზეიტ,
უასიათ აყიაკ იმჭიაძეიტ.
ბზდ იფსიშეიტ, ბზდ — ოჭ, გუშა,
... შვშუა, ინაჯვ ახიშუა,
...ზცია დრვლოუჯ აკოლხოზაჭტ,
...ყიოუჯ დანნეი იგუაფხოზაჭტ.
აბარ იწუეიტ შტვქუსა ხფა...
იუმბაძოზგჲვ ზვბლა ახჲთაზ,
აყუასქჲა ჭტვცვკ ყაიწახეიტ.
იბორა თრაყიგჲვ ირდუდუახეიტ.
ჭტვც უი იაუზ აყიხჲა ბზია
აჭივს აწოუჯ, იკუაშტოიტ,
ბზდ იფჭივსგჲვ ტარაზია
ბარფვნ-ბვრსალა დლაშტოიტ.
აბას იყოუჯ ბზდ ითააცია:
უაჭა ბზდ აკზ დაციშიომ:
ამჩ, ალშტარა, ჩატეფონ...
„უასარაიდა, სიუარაიდა
იშტარ უაწივ აუსახჲ ჭაიდა!“

1933 შ.

ახჭიააქეეი ასახჲაქეეი

1. ააფგნ

აფშუძა ცვრგო, ახჲთა ნცყუა,
ახაა რჭუვხო სა სგუ ინვქუშუა,
სგულვმწიახ სააფვნ იფშუძაძა
სამუთა ინთალუეიტ იხააძა.

2. ჳიააირაქუა

ჭრაზყვ მშუვნშია იწაულოუჳ,
ჭართ მვჩლულა ზეგჲ ჭაილგვლოუჳ,
არხუეი აშხუეი რგუ ეისუეიტ;
აჭუიარა ლუქუა ჭართაგვლოუჳ,
აშია ჭიაუა გურთივლა
ჭაბლა ეიწვხნვ ფხჲა ჭაფშუუეიტ,
ჭაფსალგჲვლ მალლა იაზჭაუეიტ.

3. ან

აფშუქა იზვზჭიო აგარაშია
ან ლანხუცუა ილგუალაშიოიტ—
აფაცხაჭუ ლგუაუუა ზნვ ლარა
არაზყვ ლანაჭიოზ აბარა.
ოკტიაბრ ამრა აკაჭჭარა
ან ილნათეიტ გურლჲა-ჩჩარა,
ზეგჲვ ირეილჲუ არაზყვ
ესვმშუა ინეიუეიტ ლა ლგუაჭუვ.

4. ათააცაარა

არაცია ვწხნვ ეიზვჭიჭიო
აშთახტა იწო აშია ჭიო,
აჩჰვ ითვზგო აჩუვვრა
აუს ზვრვჲაჭუუა აჭუჭიარა,—
აუჭივს, ახაწა, ნას აფა
აუჭივზბა ბზიახუ ურთ რვფჭა,
იხანლეიუა ურთ ეილგვლა
იანაატიო გურთივლა
ეიბვრჭიალოიტ რვზხარა,—
აჲა იმუვრნათაზ გუაზჭარა.

5. აჭუარ

აწარა ლუქუა რვლაშუარა,
აფსაბარაჭუ აგუაზჭარა,
ამრა ეაჭჭა აფხარა
აშვუ ბზიახუ აშუარა
აჭუარ ირვცუჳ იგურლჲაწია—
ჭაფსალგჲვლ აფაცია.

6: აჶგრხაცაა

ჭტივლა აწეიცია იაზგვლაზ,
უალარ რვნასვფ იაზვქუფაზ,
აფსა ეილვმრაჭუ გუშუფვლა
ჭალა ლფვხხა, ლვმგვლო,
ახჲძი-აფშუეი ზვრჭაუაზ,
ამრა თამშიარც იზვრფხაუაზ
აჶვრხაცია იახჲა აბრა
ჭარა იჭართოიტ გუაზჭარა.

1947 შ.

ასოლდათ იჰათგუნ

ახუაკუაფრა აიაწიარაჴჷ
აფშჷა ახჲწიგუა უახჷლა,
ჵათგუნკ გჷლოუპ ამაცარა
იკუაბოშია ლადჷრძჷლა.

სოლდათკ დჷციოუპ, დჸჷგხაძომ,
იან დჷლბაშჷამ შთა იარა,
იახჲა ურთ ქიციგხაროუპ,—
ირჷბუამი ადამრა.

აძაძა ანლჷქიუა აფსაბარაჴჷ
აჵათგუნ აგუ ინგქუთიალოიტ,
იაკუშჷა იგჷლო აფსაგუარა
ან არგცჵა დნგქუტიალოიტ.

ამრა ცარა ნადაფხარ
აძაძა ნგქუბოიტ ახუაჴჷგ,
ან იკალთიო ალადჷრძ
იაზჷრბაშჷამ უს აკგ.

ასოლდათ იიხჲჩოზ აბზაზარა
ილაშჷრბაგოუპ იახჲა აბრა,
ძჷხჲშია ირგცლოიტ: ამაზარა,
ამჩ, ალშჷარა, აგუაზჵარა.

1946 შ.

ამშჷ ცჷგჲოუპ, ახა...

აყიჯან გუძქჲა აფთა ნხჷლან
აფშჷა ნგქუსიტ იხაძა,
ამშჷგჲგ ქილახულჷქიტ უახჷლჷქიფშჷ,
აქუა ლჷქიუქიტ იფხაძა.
ილადჷრძუშია აქუა ილჷქიუა
აუაც იაწიარა იალათიოიტ,
ამაციგსრა იშჷქიშჷქიუა
აფთაგუაჯა ინალაბოიტ.
აბარწა სნგქულჷქიტ. ილამცოუპ.
ილადჷრძგშჷქიტ აშგუ შჷარა.
ამშჷგნ საკაროუპ, იხუაშძოუპ,
აყიჯან იამამ ლაშჷარაკ.
მაპ, სოუფშიგლ, სგფსგ იალოუ,
სა სგუ ზგუოუ, ბარა ბზოუპ,
აქუა აურგჲგ იხკუოიტ ფშაალა,—
თგნჩრაკ ზმამგჲგ სარა სოუპ.

1942 შ.

ზნჷ — წხჷბჟონკ აზჷ

იდჷდუამ, იმაცოჷსუამ
ჟიჯან იანჷდლომ ამცა კახაა;
აცოჷკუბარქუა ლშეიუამ ეიხდჷს-ეფჷსუა,
ილამცოუჵ, იასუეიტ აფშშახაა.

იზჷრლამცაზეი, სლამიჷმა!?
მა „ატჷჯ“ იაკჷმა ამზა შშამშა...
ლზჷსჷმბოზეი სგუაფშიჷმა—
სგუ ზჷრჭშჷხო ამია ზჭიაშშა?

მაჵ, იუაზ აწჷხ ლაჩშაკალა,—
სარა სზჷჭიას უი ფხამოშ;
სარგდჷ ჟუბასოუჵ: სგუ აკჷ ალამ,
აწჷხ ლამცაზარ—სგუკრა ლამშოჵ.

1942 შ.

სა სჷგუაფხარა

იშიალდუდა-მროუშია სა სგუაფხარა
იახდა ისზაანჷ უაწიჷ იცომ,
იცოჷრუდა იმაიძეიტ უი ახალა,
იახააიუა იმცაფშუჵ, იჭშაცოუჵ.
ეიახა სმიძეიტ, სარა სხუჭძამ,
სჷეიტ ჭია ისჷწგუამ სა სლაბა,
სჷმჯა უდაუდოუჵ, იხუაშძამ,
სგუაფხარა სჷფხდოიტ ლაბჭშაბა.
იზბეიტ როსტოვ, მოსკვა, ბაქუა,
აუუა იაჯჷზოუჵ ურთ სა სზჷ,
ხარკოვ ზბარგდჷ ბაქუა მბაკუა
კალამ შთჷსხშუეიტ აჯრაზჷ.
უს ანაკუხა, სოუფშიჷლ ქუიქუა,
ბარა იკაბმჷრშიჷნ ლალჷრძჷბ,
გურჯა მაჭი გურჯა ლუქუეი
ბააიგუა იუამ, იხარაძოუჵ.
ბარა ისხჷბწაზ ბჷბლეიქუარა,
სგუ ჟაწაგა—სჷმრა იფხო,
უი ისნარბაშშამ მამიქუარაკ,
უი ცოაშუშია სა ისჭშაფხოიტ.
იახდა ბჷზბომ, ბააიგუა სჷუამ...
რჷცჭაროუმა უი ჭა ჭზჷ?!
ბგუაფხარა სჷმოუჵ—აბარ იახდჷუოუ!
სჷგუა ითასწეიტ სგუ რაზნჷ.
სჷმჯა არიაშშოიტ, ნას სარხაწოიტ,
აგურლდარა ამია სა ისნარჭიოიტ.
აშწიჷუიჯა სნათოიტ უი სახდაწოუ,

ამზიაბარა სგუ ითაჯიჯით.
ჟი ანაკუხა, სებლა თშიაშია,
ბარა იკაბმერშიგნ ლალერძეგ...
აიაშია ხჲჩით, ისჯიოიტ აიაშია:
სეთვსალგჲელ ისთომ ლახჩაძიგ!

1939 წ.

ბესთვეჲლ აგუაშიაჭშე

შეყტიი ამრეივში ბითელაშით
ბესთვეჲლ, სჯეჩა, სა სეროვხით,
ბემკჲათაძით აბერლეშშეივში
ამზიაბარა სგუ ითაჯიჯით.

აივშაყუანდეივში სგკუა ბითალუა,
აშია სირქუა სგუაჭშე ირჭშეხით,
აყიაკ მჯიაკუა, ბა ბლაკთალა
ისბერდერეჰ იბემით აგუთეხა.

ბესთვეჲლ, სჯეჩა, აშით აგუაშიაჭშ,
იმათერბაკაჩ ბა ბკუკრა,
სარკჲგ ინაჩკოიტ იჭშეცუ სამია—
ინემწიაძით სგუაბელრა.

იჩდერუალა, სარა ბსემბარ
სგუ რაჯათნე სეჩტიაუამ;
ამაც იაწიარაჭშ აძაძა აჯიარ
ბემთა სხელაჰ სეიმლაუა,—

სნეიჰ აძეხჲაჭშ სეივშიახა,
მა აბაჯჩაჭშ, აგუილ ახჲგელით.
აივსაატი რაშიაჭშ სა ისაჯაჰ
იარბან გუილუ ბა ბეჩგულით.

ნას ყი საკუშიაჰ, ისმემეჰ,
აყილა აგულხნე ილასწაჰ,
აბლჲქუა ანჭშალით ეიქუშმე
ბეხაა რგულშიაჰ იოვხაძა.

1944 წ.

უახჷლატიი ხახჭაქუაკ

რჷლა თშაშა
იკუმიცჷიუა
აიაწი ხჷხჭჷნტი
წაყა იფჷშშყან,
ამზა სსირხა
იშშჷი-შშჷიუა
ციაშრა აყაზშია
იფხაყან.
აწჷხ თჷნჩჷნ
ბუჷბჷჭჷ გომჷზტ
შიაფჷჯჯაფ გჷლა
იძჷრჯყან,
უახჭჷფჷშშლაკჷჭჷ
უაჯ ლუბომჷზტ
არხშჷი აშხშჷი
თჷნჩ იფჷშშყან.
იხანლჷიუაზ
იახჭა ჩშნჷლა
აცია იალან
იხაადა,
რჷფხჷძ ბზია
უი გურთიჷლა
ლარა ირჯშჷქუნ
იფხადა.

მაჭ, ათჷნჩრა აგუ ჷისუჷიტ,
აფსთაზარაკჷჭჷ ჷილაშშუჷიტ.

1935 შვ.

აკომჯშარ

ამრჷი აფთჷი რჷბჟარა,
აჭაირ იამთო ფჷსშარა,
ზხჷ იაზჷრხუო აუაა-ჯშარ —
ჯჷზას ლრჷმოუპ აკომჯშარ.
ასჷფსა უიჯანს ამშჷნ იახჭამოუ,
„ჩელიუსკინ" ხაწა ახჭთახაზ,
ამჯა ბჟჷზგო აუაა-ჯშარ,
უაჲა ლრჷლოუპ აკომჯშარ.
ჯალა იხალანჷ — ჭარაკჷნტი,
„იზლარგულჭუაზჷი" უჭიარატიჷ
ხაწარჷლა იქაფო აჯშარ —
რაფხჭა ლგჷლოუპ აკომჯშარ.
ნახჭხი ხარაძა, ამრა ახჭგჷლო,
აფსჷციგჭა იმცაბზ იაჯშაგჷლო,
ზშა იამჷიგძა იკაზთიო აჯშარ,
უაჲა ლრჷლოუპ აკომჯშარ.
აჯჷზა სტალინ ბზია იიბო,
ზხჷ იაქუითხაზ აუაა-ჯშარ,
აუსციგჭა ახჭჷუოუ ამჯა ბჟჷზგო
ჯჷზას ლრჷმოუპ აკომჯშარ.

1935 შვ.

აკომჴუარ რაშია

ოქტიაბრ ანჯჭია
ჭაფვლაპ დჷარაჭია,
ჭნეილაპ რაფხჷა
აშია ჭიო;
აფხჷა ჭგვლა
ჭაიფწაგვლა
აფშუა ყუანდა
ეიზვჭიჭიო,
ჭაყიჯა ეიდკჷვსლო
ჭნაპვ ეიდვსლო
წიალუაკ ჭაქულა
ჭაიცცალაპ;
ჭშაჭუა რიაშუო
ამჯა იაშუა
ჭხუმყჷაძაკუა
ფხჷა ჭცალაპ.
ჭამჯა ინაგო
იჭამაზკლაკბჷვ
ნაყ იაფვრხრაზ
ჭაქუფალაპ
ჭა ჭხვ მშუათა
ალა ლგუათა
მვშუმვჟუდაწიეჷა
იჭარბალაპ.
ოქტიაბრ ანჯჭია
ჭაფვლაპ დჷარაჭია,
ჭნეილაპ რაფხჷა
აშია ჭიო.

1933 შ.

ტყუარჩალ

ყუივტირა ზხარფაზ აქვთა
ხჷძვსგჷვ იამან — ტყუარჩალ;
აბნეიქუარა აჭუვქუნ,
იჯაბონ არაყა აფხჷარცა.

ხვხჷ ნხალა, აკაწიარაჭუ,
ამზა შუაშუა აკაჭჭართაჭუ,
აშხა ლუძძა ჭარაკვნ —
„არი აბაცოი?“ — უჭიარატივ.

აბნეიქუარა ახაშმვ
აფსთა გუაჯა ლამცან,
აშიაფვჯაფ ეიქუშმვ
ბლჷვ იაწიალა იფშუძან

იმცოუშია იკუეიცეიუა
აიაწი ხუმარუან ეილაციუუგ,
ამზა იმუეიმუეიუაზ
ციაშვს იამან უი ახუვ.

ახჷჩა ლვლან აშია ჭიო,
ნას: „რრეტ — ქჷოუ, რრეტ — ქჷოუ!“
აყუვც, ამვლ ეზვჭიჭიო,
ატრვში ლასუა, ალა წვო.

აბას იყან ტყუარჩალ
იახჷვჯაბოზ აფხჷარცა.

უაყიჷ იმზოვაყოუ – უნაოვმზჷ,
ათჷნჩრა ჭზჷხზეიტ იახჲა აბრა.
ლადეი-ჯადეი იამჷოვმზჷ
აბზაზარა მზჷგჲუეიტ აზხარა.

ხაჭილა იჩაოვოუ აჳჷნქუა,
ბჷცლა იხჷბუ ითაჭიჭიანჷ
ამხა მაჰჷ იაჭზალდა
იგჷლზეიტ იახჲა გიწჭიანჷ.

აიხამჳა ინაგო იხუხუაძა
ალიჷლბა გქუფრაა იაგაუეიტ,
ათელქუა იჳნაჭაუ ილულუაძა
აფხარა მთჷხნჷ ფხჲუა იცოიტ.

ფასა იხჲჩოზ აფჷრხაწა
იმახუარქუა ეილჭიანჷ,
წაუა ამზახტაჭზ ალბა რაცია
იმან ლჳუიეეიტ ალიახჲჷ.

1932 წ.

ა ჩ ა რ ა

იახჲა ჩაროუპ
გურლჲა-ჩჩაროუპ
კოლხოზ ჩამიუპ იზხატიოუ,
ანაუა-არაუა
ამია რჭიაროუპ
იკუამზა-ხუმაროუპ ფხჲაუა იცო...
აჳჷნ ლუქუა
მალლა იბეიოუპ
ითბაა-თჷცოძა იზწატიო.
მალ ჩაოვაროუპ
ჩამი აამაროუპ
ხჷმა-ფსჷმა იზჭზძო.
აჩარა როროუპ
იკუამზა-ხუმაროუპ
ხაალა იჩაროუპ ურთ ზეგჲჷ,
ლულუალა იქუფაროუპ
უსლა იმტიაროუპ
რუს იაიაიროუპ ესქჲჷნგჲჷ.

ჭაი ლალ, უქულა
უკუამზა,
აზზერ-მზერჭია...
უმოვხამან.

როვჷსკ ლჳაგჷლზეიტ,
ლკუამზარც ლააგჷლზეიტ,
ბაჳჷ-ლასჷლა: „ბააი ათჷოვჭა!“
რნაჰჷ ეინჷრუეიტ,

აშია ეიცჷრჭიეიტ
არფარ ბზიახუ ეილჷხხა.
ეი—ჭა, საარი-რა,
შიას უარა, ჩაარი-რა,
ჩთჷჳრა დულა ჭანხალაჳ,
ეი—ჭა, საარი-რა,
მახუჴთა დუდუალა ჭაჭუფალაჳ.

იუმურ—იუმფან,
იუურ—უმშიან,
ქრჷზუზ კრიფოიტ—
მლა დაკძომ.
ბაშთა ინჷყუო
იმოუ ხჲძგკოუჳ,
იბლა ეიწჷხნჷ დუბაძომ.

ეი—ჭა, საარი-რა
შიას უარა, ჩაარი-რა
აფჭიჷზბა, არფჷს შიკუაშთალა,
ეი—ჭა, საარი-რა
შიას უარა, ჩაარი-რა
აიააირა აშია ჭა იაჭჭიალაჳ.

1935 შ.

აბჷრჟიოუჳ ახაწარა

ხთჷთჷნ ჴთჷხთუა აჴჴა-ჴჴაჭია
მშთჷნწას იალოუჳ იციჭურფა,
ამრა ფჷხარალა იკაჴჴახთუა
იციჷწლაშთოიტ ხუმჩთხაშია.

უახა-სახა, ულახა-უჯახა,
ჭაიტ იუხჲზეი უცცაძჷ,
იახჲა უაწიჷ, უახჷძ ჯახა
ჭალშიჷრკაროუჳ ეიზაკნჷ.

დარბან უაუა იზლჷმშთო უაჭა,
ატიაროუმა იუოუ იახჲა აბრა?!
მახუჴთა დუდუალა უმჷდრა უჯახა
უაშთალ დეჯლა ფჷხჲაცარა.

უა უიჴთჷმფშთჷნ—აშიშჷრ იწო—
აშაჯ იხჲძუჳ უი იახჲა,
იხჷ ნაკა ახჩჷ იჭუწო
აციჷ ზმოუც ზჷზხარა.

უი უიჴთჷმფშთჷნ— ბაშთა იციაჟიო,
დჷბარბარჯუჳ, იხაწა!—
ამშთ ზზჷმკო, უსლა იაფო
იუსჭუა ინაჯჷს იშიაწა.

ინხთეიტ ხუჴძ, იკჷეიცეიუეიტ
ახჲჷრწიაწია—ათათჷნ.
ამრა ხჷხჲჷნტი იმთაცეუეიტ—
ჭაჯჷზახაჳ აფჷრთჷნ.

ჟახა-სახა, ჟლახა ჟჯახა,
ჭაიტ იუხჲზეი, შტტაკე!
იახჲა-ჟაწიე, ჟახეგჯ-ჯახა
ჭალშიერგართუშ ეიზაკნე.

1934 შ.

ამაცა იასუა აუაჯე,
აბარ გუდა ნეშუაჯე

(აფელეტინ)

ჟასლა ჟასლა
შგშე ჟთასლა,
ჟასლა ამაცა მაძალა,—
ჟაჟა ჟფაცხა
ჟაგჟა, ჟაწხა,
იაჭთუშ ხლანწე აცარა.
გუდა ნეშუაჯ
აბზამეშუაჟი,
ბაშთა-ნეშუა, თალადურ.
ანაჟა, არაჟა,
უნეირ ჟაჟა
ირუთომ თახა, მალადურ!
გუდა ფსაჟია
ბაშთა ციაჟიაჯ
იჭიარ. ხაჟიაკ—იუზერხა,
ნას დგუთუთოიტ,
ნაუ დეფხთუწოიტ,
ხარა დთუტოიტ ამძერხა.
გუდა აზაჟი ჭია,
ნას ჟნაჟი ჭია
ას ახჲფამიჭთ?!—მიიზეფშთე:
იხე ფხჲაჭია
აკუატაჭია
იფსგ აცაშა დამეფშთე,
იმაცარა
ამრაცარა

იშთაცეიუა იჭოაჟხო,
იმგუა აზაგა
იზჷმდჷრძაგუა
იყინჷ დნეიუეიტ დეიგუაფხო.
იჯჷბა ითაყუნ
უაუა ქიდაყუნ
ბუდა იმაცა ქიდარჩუე,
იხე დღახოიტ,
ზერგეგ დჯახოიტ
იყოეზ დამთუნ დეხუაჩე
ამაცა დასუეიტ,
იგუ დთასუეიტ,
უა დეშთასუეიტ დეტეტაგე,
იხედოფა ნეძუწა
იმაუა ნადწა
ჭიეზბაკ რეძუწა—ქიზაკნე.
ბუდა უასდა
უგუ უთასდა,
უასდა ამაცა მაძადა,
უაუა უფაცხა
უაგუა, უაწხა,
იაჭოუნ ხდანწე აცარა.

არიაბყარაკ
აგუარბყარაჭო
ბუდა აბაშა დუბაძოშ,
დაბაცეი ჭარფეს
ხფეითაჭიართას
არი უაჭა დუმბაძო?
იხედოფა იცინძა
იმაუა ბყაძა
ბაშა დასმა ბუდა ზაყო,
ინერხაგას
იმაზ ნაგა

ამაცა იათა... იყოუ სამიჭო!
„იყოუ აბასოუნ:
ბუდა დბაშთოუნ,
იახჲა ხუაშთოუნ... უაჭა მაპ!
ხუცრაკ იმოუნ,
ჭაი ჯოშტ, უნან
იხჲზეი ჭარიფეს იახჲანატი".
ბუდა იფაცხა
აჯნეწუა იუაცხფეიტ,
უაჭა ადშთომ, ინაახეიტ,
იაანდა გუარა
ქიდიგუადაზ
იმამ გუადას, იბაახეიტ.
იუხჲზეი ბუდა:
ცადა ჯნედა,
უმშაქუ ბუდა—აჭაჭაი!
ბუდა ხედა
უარა უქეთაჭო
იუზერჭიაზ უაჭა იუმაჭაი:
„ბუდა დბაშთოუნ
ამაცა დამთოუნ
იუსქუა კაყუნ ქიდაყიყია,
აუს დაციეჯუეიტ
არეყიტი დაზეჯუეიტ,
ადიე დეძუნ ომაშია.
აამშარ დკუარუა
ახფიქუა ყარეიფეშო
ბედ იკუარახჲ—
უცადარგჲე
უცადა.

აბარ ბუდა ნეყუაჯე
ამაცა იასუა აუაჯე.
1934 შ.

აითაგაქუა

ნიკოლოზ ბარათაშვილი

ქჲათუანა

აცოქუროვა შოვჲუა იტცაკვ ინთალოიტ,
აჩვჭი აქუცი არხაჭო ქიდნვოვხალოიტ.
აუუარა სირქუა არაუა ირვვას
ქილახწოჩოთ ინქიუქიტ ქსანი აძიას.

იცოვშოხოზ ამზა იჯაბოშია ილხათვხჲან ათვჭოვზბა უაუა,
ახანგურ შთვხნვ ლნაპალა ახაჭი უი დვქუტიან გურჯალა.
ლვხცოქიქუარა იქამვზუაზ იაროვშოძონ ლვმათია შოკუაკუა,
იგუოჟიაგოუ ილალვრძვშოუ — ლაშიაბჟ ნაჯუან გუთშაალა.

„შიანბქიხსვლჲუქი შიარა აცოგჲა ზჭიო
იანბათვნჩხო შივბზ ალაცქუა?
იშინათაზგჲვ შიარა იშივზხოჳ
შიახჲაწაშვცუაზ სა სგუკრა ცქჲა.

სვმვშო, სვწვხ, აუაა რჭიატიალა
იზლაულშოაზქი აბვსუაკ აგუქითაკრა.
აბვსუაამთა იაჭზქილაზ აგუკრა ხაარა
იაარლასძანვ იახთნუწარტი აცოგჲა ჭიარა.

სუზვმლვრუაზთგჲვ აბას ჭიატივზმა
„სვბტიუჳ ნაძაძა შთა სარა!“
ისვმაზ სჭოარა რგურლჲატივზმა
უა უბუ ითაზთგჲვ უი აშრა.

გურჯალა იუაზ სა სგუთბაა
იტუუა იაბოუგშოქი ხარალა?
სგუკრა იმშივცვზ აშით აგულოვაა
იზურკანძაზქი ოვხარალა.

სგუ ართვნჩუქიტ, სვლაშოარა,
ნარცივ იახჲაგუო ჩოა ლუნქიკ.
სვშოიაშოთ ლვრნვ ათვსაბარაჭო
სა სახჲ, ნარციგუა, სვთვშოუჳ, უნქი“.

ლვბჟვ ქიხსვლიტ. ლვზლვრტ სარა
ქჲათუანა ბზიახუ იტიაზ აბრა
აუაიმათ ოვჭივზბა, იკაოვხაუაზ
ქჲათუანა სირჭია ზვხჲძ რჭიაუაზ.

იარბან ოვშოაცოგჲოუ იზვრჯაზ, აკაკაჭქიოვშო იშითუაზ ლვოვსთაზხარა.
სარგჲვ სარწივუქიტ ლლახჲვნწა, ახა ისვზნვმკვლტ ლვლალვრძ აცოვკუბარა.
ქსანი აძიას ლვნწააკუკუალან იაალხვწიქიტ აცოქუროვარა.
უი აშთახჲ აძაგუთა იაათვჯუაზ ხჲძვკ აკუნ — ამილბარ.

1835 შ.

სა სჷიაწი

უზსჷქუმაქარუაზეი სჷნასჷივ—აიაწი შთაშთა?
სჷშრა უშთაშთოუგჲჷ სგუკრა იამამ ჭიაშაკ.
სჷვსჷ აჵთჭიაროუპ უარა უმამიქუარა,
სა სგუ ამცჷლტ უარა ისუთაზ ავსაგუაჷრა.

ილჷრნჷ უუაზ: სარა სგუ ამთჭამ ზჷქულიამ,—
უსჷმბაძო უჩთუწიახჷრ ავთა შიჷგულა;
უა იუზლჷრამ ზაყა სრაჭათნჷ ალუნეი სა სმთჷქულო
ავთა წალარაჭთ ითაძა იზბარ უა უბლა.

იუთახჷზარ უხჷ სჷრბა სახჲა შიკჷლა,
აკოუპ, იზლჷრუეიტ, ულაშთოიტ ყიჯანგულა;
ილაშთოუ აგუ უარა უამოუპ ლაშთარას,
აგუჷხუამ უამოუპ გურლჲაჩჩარას!

უააი, სჷმჷშთ ალაშთარა უჭთჷლლჷ აბრა,
იურლამცაზ აგურჷცჭა უთაჭჭა უარა,
აყიჯან მცა სზჷროვსაყჲა იარლაშთარც სჷგურა,
აჲშთძარა აცჲვხჲქუა სჷქუვსა უს სარა!

1837 შთ.

ათაუად-ფჭა ჭავჭავაძე
ეკატერინა ლახჲ

ბა ბაყია ჲვხალა
ბა ბაშია ხაალა
სჷვსჷ ბჷრგურლჲოიტ სჷხაარა

ბჷლაჲვშთ ნაჷააგარჷლა
სგუ თჷბშააუეიტ ცჷგჲარჷლა
იაგჲჷბხუშიტიუეიტ ფჷშიჷრჩჩარჷლა.

ბარა ბახჲნეიუა
აგურლჲარა ნეიუეიტ,
ბარა ბახჲჷყამ გურლჲარაგჲ ჷყამ!

ითიუ გურლჲარალა
ბარა ბცაყიაშალა
იზნჷმივშთრჷლა ბგუ აჭალალრა?

ისგუალაშიოიტ გუკრალა
იბჭიოზ აშია ზნჷ ბყჷხაალა
„აყარმაწჷსი აგუილშთი" რჷხჲძალა.

ბჷჩჩაჲვმ გუკრალა
ბნჷყუაშია ჲვშთძალა
აპოეტ ზაწი იგუ ბჷრლაშთეიტ.

1837 შთ.

ა ფ შ ჲ ქ ა

დგუაჭალშეიუა აფშჲქა იიჭით სჷფსალოუპ,
დმაალჷქჲმია იბჷჷ ანგო არაჷა ფშმალა,—
აჷიჯან იაწიასირ აბჷჷ იხაწა,
იან ლნაჵამშწა დანანუ უი დხაამა.

ზეგჲე იზეიფშჭუპ იარა აფსაბარაჭჷ,—
იან ლგუაბზელროუპ იმოუ გუაფხარას,
ესჷმშჭა დარგურლჲოიტ იფსე ახჲთოუ
აგე საცომიეიტ ჭია ილადერძ გათიომ.

აარციეჷა იეოუ აგუაერა უი დალამ,
იგუნიგო იზდერამ უაეა იგუალა;
ალუნეი დანეჷქულა ნახეს იარა
იხუჭრალა ირგურლჲოიტ ‑ითააციარა.

უგუაჭალშეილა, იგუალოუ უბზ ალაცალა,
მაკჲანა იუხუანჩო აამთა უაცცალა,
ახაქუითრა უმანაჷ უშჭეიმშეილა,
ალუნეი ეილუგაანძა უს ჩჭეილა.

1839 შ.

გჲარგჲ შარვაშიძე

ისტუ ახალამ შიუუ

დერჯაგჲ აათნუპ, დერჯაგჲ იფხაროუპ,
რეფსე თალშეიტ ზეგჲ აბრა!
ჶჯე-ხაალა იტუოიტ აფხარრა,
ამშჭენ აშმეჭია ისუეიტ აუუარა.

აფსაა გურლჲო აშია იაგულოუპ
ხეხჲძა აჷიჯან აიაწიარაჭჷ,
სხუცრა მჯასუეიტ ეიმთაგელა,
თენჩროუპ... თენჩროუპ აფსაბარაჭჷ.

დერჯაგჲ აათნუპ, დერჯაგჲ იფხაროუპ!
აბას აკუნ იმჭეუაზ ზნე არა...
ურთქუა აბაეოუ! აამთა იახაროუპ,
მიარგჲე ინმიეჷიტ ურთ ხარა.

შია მიზე დერჯაგჲ აათენ ფხაროუპ,
ესემჭქუსაგჲ ნეჭიოუპ მიარა მიზე;
სარა ისერთომ ურთ ლაშჭარაკ
იხჲამთაძა ითალშეიტ სა სგუაჭჷე.

უი სგუ სნარხჲუეიტ, ნას სერგუაუჭუა
სგუეისრა არმაჭუეიტ, იარტიოიტ სმა უა,
ისხესხჲო აამთახჲ ისეხოიტ უაეა,
ირეილჲუ ათენჩრა არა იფშჭააუა.

დერჯაგჲ აათნუპ, დერჯაგჲ იფხაროუპ,
იშითე-კაკაჭუეიტ ზეგჲე აბრა,
ახა იზჭიოლა აგუაერა ზხაროუ...
იხენჭიუამ უაჭა იმჯასხჲოუ ხარა.

1897 შ.

დავით გურამიშვილი ანჟმსაა დანრჷცილცა აშთახდ...

(აპოემა ალცჷფწიახა)

ამშჷჭია უნეიუან აშვანეიფშ
აბნა რშიგრა ეიმდაუა,
ამლა უჭჷქუნ აშანეიფშ,
უნეიუან, ჭასჷდგნლა უჩაუა.

უცია-უჟჷ გუაუშუან, იბგლუან,
აგუაურა უშთან უახდცალაკ.
ო, არგცჭა, უგუ ფგრუან
აჩა ჶჴგ უაშთან უახდძალარც.

აძგ ხდშიაშიეი აწლა შიშგრეი
უგუ დგრტიომგზტ უს ჯარა,
უხუცრა ეითგმხონ, უგუაშვგრა
იაბონ უდუნეი თაციგზშია ზგნძა.

იუჭიოზ აშია აბჟგ გომგზტ —
უი აანგგლონ უგუაჭვგ,
იგოუთიოზ ალალგრძ უბომგზტ
ალგდგლ ინალაბოზ ახაჭვგ.

„იზურგზეი, შთა სგფსუეიტ“
აბას ჭიაუა უა უმშნეიუაზ
აჩაზ ახეიქუზ უნაძეიტ,
არგც ზგულაზ იგუეიგუეიუა.

ზნგ იუციგრგაზ ჯანათრაკ
უარა იუბოზშია, უგურდდაწია,
უგგლან უაუა ახუცრა უჩვათა,
უგუ თგურლდო, უფხაძა.

ალამშვარა ააუხაჭჭეიტ,
უმჩ ლმვარა აიგუახვეიტ,
აქგრთუა მაგან აათახხვეიტ
ამხ დუქუაგდგ აუგურჴეიტ.

აჩახუწიგ იუბაზ ჯგმაუა
ფხგძგზ ჯუმან უარა უზთაზ,
ჯანათ სირძაკ, უეიმდაუა
უნალალაზშია აგუათა.

იაუგულაწიეიტ აჩა ჶჴგ
ილაჭა-ლაჭაუა, იხააძა.
არი აზრგხგზ აუაჴგ
ინგჭიარა, ინგფხდარა უაჭვძან.

უმვდგრგურლდოზ აჩა რგცქუა
ათიათია ბჟგ შვუაჭაუაზ,
უმჩ აამაჭხან ულალგრძგმვუა
აშშჷჭია უნაქუჭაიტ აჩაზ.

1945 შვ.

იოსიფ გრიშაშვილი

ჳაჸუიაკ

ჟიჳტი-ნატი აახჳს ფა-ჟიაკ ჯითუპ;
ურთ ქილჳმშით ქილართითუპ:
აფსადგჲლ ნას აიაარა.
ჯაზნჳსჳზ ამჴა ხჲჩთ ჯა ჯაარა,
ურთ ირქიდჲუ მჴაკ ჳუთუპ ზჯიარჳდა
აფსადგჲლჳი აიაარქი რჳდა.
სჳფსადგჲლ ნაჯ-ნატი იშითჳლამჳა
აშია ბზიაქუა ირგჳლაშჳიტ,
აკჳ ინნაკჳლთმ უმჩ ლშჳარა
ზქგჲჳ არქიდჲუპ უბზიაბარა,
დაჩჳა მჴაკჳ ჳუთუპ ზჯიარჳდა
აფსადგჲლჳი აიაარქი რჳდა.
გუდა-ფსჳდა ბზია იზბთიტ
სჳმჴა ჳრლაშჳთ საფხჲა იფხთიტ.
ამჩ-ალშჳარა ქიგძთ საკუძამ,
ურთ შიართანჳ საჯია შთასწთმ.
დაჩჳა მჴაკჳ ჳუთუპ ზჯიარჳდა
აფსადგჲლჳი აიაარქი რჳდა.

1942 შ.

ახქუა

ჭრაზყაზჳ აშია 3
კავკაზ აფა ბერია 4
აფსნჳტიი აშჴაქუა 6
ამშარტიორ იაშია 8
აფსთაზარა აშიაქუა 9
აშითჳც 11
კრემლტიი აიაწია 12
ჟარა ჟაწიაქუა 13
ანჳჭიაჭჳა 14
ასალამ აყუაყა 16
აჭჳარაჭჳნ 17
გენაცვალე 21
ბზია ბზჳზთ აბრიაზამი 22
აშითქუა რჳქალაქჲ 23
ან 24
აფშაკ იაშია 28
რიწა 29
კოლხიდა 31
სჳბჳ ისთოიტ სტალინ 33
ავლაბარტიი აწეიჯ 34
შჳჳრფაზჳლა აბაჭჩაჭჳჳ 35
ბზიალა სბაჭჩა, ბზიალა 37
ტარიალ რაშბა 39
გჳდ ითააცია 46
აზჭიააქუეი ასახჲაქუეი 48
ასოლდათ იჭათგუნ 50
ამშჳ ციგჲთუპ, ახა... 51
ზნჳ—წზჳბყონკ აზჳ 52
სა სჲუაფხარა 53
ბჳსფჳლ აგუაშიაჭჳჳ 55
ჟახჳლატიი სახჲაქუაკ 56
აკომჭჳარ 57
აკომჭჳარ რაშია 58
ტყუარჩალ 59
აჩარა 61
აბჳრყითუპ ახაწარა 63
ამაცა იაჟუა აუაკჳ, აბარ გუდა ნჳყუაკჳ 65

აითაგაქუა

ნიკოლოზ ბარათაშვილი

ქჲათუანა 68
სა სჷიაწო 70
ათაუად ფჰა ჭავჭავაძე 71
აფშჳქა 72

გჲარგჲ შარვაშიძე

იხტუ ასალამ შიყუ 73

სიმონ ჩიქოვანი

დავიდ გურამიშვილი ანეჲსაა დანრჷცეცა აშთახჲ 74

იოსებ გრიშაშვილი

ჯა-ყმაკ 76

ათჷყრაზჷ ათაკზჷფზჷქუუ ხ. ბლაჟიბა.

ეი 00028. აკჲჷფზჲრაზჷ ანაპჷ აწაჯუპ 2/II
1949 შვ. 5 კჲჷფზჲ ბლჲჷცკ ჷყოუპ.
აზაკაზ № 3583. ატირაჟვ 3150.
სუხუმი. აფჰიჷნთშიყუთჷქჷრთა
ატიპოგრაფია.

ასუ მან. 3-50